Bariéry často existují hlavně v našich hlavách

Lidé s postižením mají na otevřeném trhu práce ztíženou pozici, přestože mohou být cennými a loajálními zaměstnanci. O tom, jak jim pomoci uspět a jak mohou firmy překonat obavy spojené s jejich zaměstnáváním, jsme si povídali s Lucií Sedláčkovou z Asociace pro otevřený trh práce (APOT).

Můžete nám APOT představit?

APOT je asociace organizací, které poskytují služby zaměřené na zaměstnávání lidí s postižením na otevřeném trhu práce. Rozhodli jsme se tyto organizace sdružit, abychom spojili síly a mohli efektivněji využít mnohaleté zkušenosti z podporovaného zaměstnávání. Rádi bychom tímto krokem přispěli ke zlepšení podmínek zaměstnávání lidí s postižením na otevřeném trhu práce.

Jaké konkrétní přínosy má pro organizace vstup do Apotu?

APOT nabízí členům prostor pro sdílení zkušeností, organizuje společné akce, šíří povědomí o jednotlivých organizacích a hájí jejich zájmy. To využíváme při jednání s orgány státní správy, když jim tlumočíme, co by pomohlo naší práci, tj. zaměstnávání klientů na otevřeném trhu práce.

Kolik máte členských organizací a čím se zabývají?

Zatím jich máme 12, přičemž 11 je přímých poskytovatelů a jednou z organizací je Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví, které se věnuje zázemí pro organizace pracující s lidmi s duševním onemocněním. Jednotlivé organizace se zaměřují jednak na podporu lidí s postižením, kteří hledají práci na otevřeném trhu, ale důležité jsou i aktivity v oblasti podpory zaměstnavatelů. Většina z našich členských organizací vychází při své činnosti z metodiky podporovaného zaměstnávání, která vznikla v roce 2000. Na jejím základě pomáháme lidem s postižením vyrovnávat příležitosti oproti jiným uchazečům o zaměstnání na trhu práce.

Jakým způsobem spolupracují vaše členské organizace se zaměstnavateli při začleňování lidí s postižením?

Pracovníci členských organizací jsou nápomocni při vyjednávání podmínek pro zaměstnání lidí s postižením. Účastní se přijímacích pohovorů a bývají na začátku jejich zaměstnání přímo na pracovišti u zaměstnavatele, aby zapracování proběhlo co nejhladčeji. Provázíme klienta od začátku, kdy k nám přijde s tím, že chce pracovat, a opouštíme ho, když má stabilní práci.

Spolufinancováno Evropskou unií
Ministerstv práce a so

Je to cesta, jak zmenšit strach a obavy jak klienta, tak zaměstnavatelů. Pracovník organizace funguje jako prostředník, který usnadňuje komunikaci mezi novým pracovníkem a kolegy. Někdy také zprostředkovává informace a pomáhá při vyřizování administrativy související se zaměstnáním člověka s postižením. Vždy záleží na konkrétním klientovi, jeho potřebách a zaměstnavateli.

Jakým dalším činnostem se věnuje APOT a jeho členové?

V tuto chvíli se zaměřujeme také na osvětové činnosti – pořádáme semináře, konference nebo různá setkání, hovoříme o příkladech dobré praxe a tím odbouráváme strachy a obavy všech zúčastněných. Třeba AGAPO, jedna z našich členských organizací, mělo loni na podzim v Brně akci nazvanou Každý máme něco, nebo pořádají kampaň, během níž zkontaktovali své klienty se zaměstnavateli. Naše další členská organizace Fosa vloni pořádala panelovou diskuzi na pražském magistrátu spolu se zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí a zaměstnavateli, kde na konkrétních příkladech ukazovali, jak podpora zaměstnavatelů může vypadat. Podobnou akci chystáme také na letošní rok v Královéhradeckém kraji.

Jaké konkrétní kroky byste doporučili firmám, které zvažují zaměstnávání lidí s postižením, ale nemají s tím dosud zkušenosti?

Firmy, které váhají, jestli člověka s postižením přijmout, se mohou obrátit na naše spolupracující organizace. Tam jim vysvětlí, jak v rámci České republiky může podpora z naší strany vypadat, s čím se mohou setkat a co se s tím dá dělat – zkrátka pomáháme rozptýlit jejich obavy a nabízíme konkrétní podporu při zaměstnávání člověka s postižením.

Co byste označila jako největší překážky, se kterými se firmy při zaměstnávání lidí s postižením setkávají? Jak APOT a jeho členské organizace pomáhají firmám tyto překážky překonat?

Jsou to hlavně bariéry v našich hlavách a obavy, které mají jak zaměstnavatelé, tak lidé s postižením. A tyto obavy a strach bychom chtěli oběma stranám pomoci překonat. Na to jsme se vloni zaměřovali a chceme v tom v letošním roce pokračovat. Je to jedna z mála překážek, se kterou jsme schopni něco dělat. Těch překážek a bariér vidíme víc, např. i finanční. Moc bychom si přáli větší podporu přímého zaměstnávání lidí s postižením, aby se vyrovnávaly příležitosti, které mají zaměstnavatelé z chráněného trhu práce se zaměstnavateli z otevřeného trhu práce, co se týká finančních

benefitů. Jsme rádi, že politika zaměstnanosti jde podobným směrem – k otevřenému trhu práce.

Spolupracujete také s úřady práce?

Ano, a hodně to souvisí s tím, že jsme v krajích etablováni jako poskytovatelé sociálních služeb. U nás v Náchodě pomáháme třeba vyjednávat motivační příspěvek pro zaměstnavatele, jednáme o zařazení lidí s postižením, klienty s potížemi v komunikaci nasměrujeme na vhodný projekt na úřadu práce, nebo naopak zaměstnavatele směrujeme na úřady práce, aby mohli využít podporu. Úřady práce k nám zase posílají klienty, pro které běžná aktivní politika zaměstnanosti nestačí a potřebují vyšší míru podpory. Provázíme klienta od začátku, kdy k nám přijde s tím, že chce pracovat, a opouštíme ho, když má stabilní práci. Je to cesta, jak zmenšit strach a obavy jak klienta, tak zaměstnavatelů.

Účastníte se nebo pořádáte nějaké akce i pro lidi s postižením, aby věděli, že se mohou obrátit na vaše členské organizace?

Ano, například u nás v Královéhradeckém kraji se účastníme týdnů vzdělávání dospělých, které pořádá úřad práce, a představujeme tam nám blízká témata. Také spolupracujeme s krajskými institucemi na projektech pro mladé žáky končící na středních školách, kteří se výhledově stanou našimi klienty. Spolupracujeme i s různými organizacemi, které poskytují sociální rehabilitaci, třeba v oblasti práce s lidmi s duševním onemocněním.

Na jaké problémy nebo bariéry narážejí nejčastěji lidé s postižením, když chtějí získat zaměstnání na otevřeném trhu práce?

Často mají potíže v tom, že si nevěří a mají nízké sebevědomí, což je dáno i tím, že jim chybí dobrá zkušenost. Nevědí, co vlastně umí a jak mají se zaměstnavatelem jednat, ale mnohdy ani to, jak jezdit do práce. Často je ta situace pro ně nová a neorientují se v tom, co všechno je třeba zařídit v souvislosti s invaliditou. Proto se je snažíme naučit i tyto věci – v tomhle jsme jejich velkou oporou.

Máte zmapované, kolik lidí se vám ročně podaří zaměstnat na otevřeném trhu práce?

Vloni jsme pracovali s přibližně 1 200 klienty, 900 jsme pomáhali při hledání práce a 560 z nich začalo pracovat na otevřeném trhu práce.

Vychází legislativa vstříc fungování a financování organizací, které sdružuje APOT, nebo narážíte na nějaké bariéry?

Někdy je to problematické, protože existují regionální rozdíly. Tyto organizace jsou z největší části placeny z krajských peněz jako sociální služba a někdy bohužel mají kraje různý pohled na to, co všechno do sociální služby spadá. Nicméně současní členové Apotu jsou etablováni jako sociální služba, sociální rehabilitace. Určitý prostor ale vidíme v legislativním ukotvení podporovaného zaměstnávání a služeb z něj vycházejících, jako je služba IPS pracovníků v centrech duševního zdraví.

Jaké jsou vaše plány do budoucna, pokud jde o podporu otevřeného trhu práce?

Všechny naše členské organizace chtějí primárně poskytovat kvalitní služby svým klientům. A co se týká Apotu, chceme se zaměřovat i nadále na osvětu. Ráda bych také vyzvala firmy k vyplnění dotazníku, který Apot připravil pro své členské organizace. Ptáme se v něm zaměstnavatelů z otevřeného trhu práce na jejich zkušenosti, abychom byli schopni na jejich potřeby i potřeby klientů víc reagovat. A pokud bychom nebyli schopni některé služby nabídnout, tak to posunout dál, třeba k Ministerstvu práce a sociálních věcí.

Vytvořeno pro projekt Podpora zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (OZP), reg. č. CZ.03.01.01/00/22_015/0000889, který je financován z OPZ+.

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerst
práce a so